

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:67

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan och
gymnasieskolan Göteborgs
Högre Samskola i Göteborg

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola
Stampgatan 13
416 64 Göteborg

2006-06-15
1 (3)
Dnr 54-2005:766

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan och gymnasieskolan vid Göteborgs Högre Samskola i Göteborg

Bakgrund

Skolverket har genomfört inspektion vid Göteborgs Högre Samskola i Göteborg. Inspektionen aviserades i brev den 17 mars 2005 och besök gjordes i skolan den 17-19 maj 2005. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även i fortsättningen vara godkänd som fristående grundskola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner för den fristående grundskolan och den fristående gymnasieskolan. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Göteborgs Högre Samskola, med undantag av nedanstående bristområden, övergripande av mycket god kvalitet och att den pedagogiska verksamheten ligger i linje med nationella bestämmelser.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas, förbättringsområden, samt på vissa brister i verksamheten i förhållande till författningar, bristområden. Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

I skolrapporten finns närmare redovisat vad som behöver förbättras inom respektive område. Skolverket bedömer att följande områden som gäller den granskade verksamheten är i behov av förbättringsinsatser, nämligen:

- Eleverna på Lilla Samskolan bör göras mer delaktiga i bearbetningen av målen i läroplan och kursplaner.

- Skolan bör utveckla åtgärdsprogrammen så att det tydligt framgår skolans insatser för elever i behov av särskilt stöd.
- Lilla Samskolan bör upprätta en plan mot kränkande behandling och inte endast mot mobbning och ge föräldrarna omedelbar information om barnen utsatts för kränkande behandling.
- Stora Samskolan, grundskolan, bör utveckla arbetet för att förbättra elevernas möjlighet till större inflytande i undervisningen och finna former för att minska elevernas stress i skolmiljön.
- Stora Samskolan, årskurserna 8–9, bör analysera varför skillnaden i pojkars och flickors kunskapsresultat i form av betyg är stor.

Förbättringsinsatser inom gymnasieskolan:

- Gymnasieskolan bör systematiskt kvalitetssäkra betyg och bedömning.
- Gymnasieskolan bör utveckla elevernas möjligheter till större inflytande i undervisningen och finna former för att minska elevernas stress i skolmiljön.

Brister

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Särskilt stöd till elever i de tidiga årskurserna i grundskolan utformas så att det i huvudsak ges utanför den ordinarie klassen. Sådant stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör (9 kap. 2 § skollagen)
- Eleverna har kostnader för studieresor (9 kap. 7 § och 10 § skollagen).
- För ledningen av utbildningen i Lilla Samskolan skall finnas en rektor. I dag fullgör en biträdande rektor denna funktion (1a kap. 4 § förordning om fristående skolor).
- Skriftlig kvalitetsredovisning omfattar inte Lilla Samskolan (5 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Egna (lokala) kurser upprättas inte i enlighet med bestämmelserna (9 kap.8 § punkt 1 skollagen och 2 kap. 9 förordning om fristående skolor).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. 15 september 2006, skall Göteborgs Högre Samskola redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits vad gäller de påtalade bristerna.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa om-

råden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Leif Aljered
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har tf enhetschefen Tomas Erlandsson och undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Göteborgs kommun, Kommunstyrelsen
Göteborgs kommun, Utbildningsnämnden
samt övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i Göteborgs Högre Samskola

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan

Göteborgs Högre Samskola	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	24
Skolbarnsomsorg	125
Förskoleklass	34
Grundskola	830
Gymnasieskola	460

Utbildningen vid Göteborgs Högre Samskola (GHS) bedrivs på två platser, Stora skolan (Stora Sam) med 986 elever och Lilla skolan (Lilla Sam) med 338 barn och elever.

Lilla skolan har förskola, förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. På Lilla skolan finns också skolbarnsomsorg i form av en fritidshemavdelning med 125 elever. Antalet elever i grundskolan är 304. Lilla skolan är belägen på Föreningsgatan i Vasastaden, stadsdelen Centrum och lokalerna är renoverade och tillbyggda år 1995. Lilla Skolan ligger ca 3,5 km från Stora skolan. Inspektionen omfattar inte förskolan och skolbarnsomsorgen.

Stora skolan ligger på Stampgatan 13 i centrala Göteborg. Utbildningen omfattar grundskolans årskurser 7–9 med 528 elever samt gymnasieskola med utbildningarna Naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktningar mot miljövetenskap och naturvetenskap samt Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningar mot ekonomi, samhällsvetenskap och språk. Utbildningarna hänförs i bidraghänseende till NV och SP.

GHS blev godkänd den 1 juni 1901 (dnr 5000561) och Skolverket genomförde den senaste tillsynen år 2000. Skolan fick tillstånd att bedriva verksamhet med förskoleklass den 1 januari 2003. Den 29 april 1998 (dnr 1998: 697) gav Skolverket GHS rätt att sätta betyg i grundskolan motsvarande de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolan har montessoriinspirerad pedagogik som profil.

Gymnasieskolan hade läsåret 2004/05 460 elever varav 181 på NV och 279 på SP. Flertalet elever kommer från Göteborgsområdet. Stora skolan har sina undervisningslokaler i f.d. Östra Realläroverket. För vissa lektionssalar bl.a. för ämnet idrott- och hälsa samt skolmältidslokal hyr skolan lokaler i en fastighet belägen intill skolbyggnaden. Skolan har renoverats och moderniserats.

Genomförandet av inspektionen i Göteborgs Högre Samskola

Skolverket sände den 17 mars 2005 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Göteborgs Högre Samskola har bestått av undervisningsråden Leif Aljered, Gerhard Eriksson, Thomas Nilsson och Patrik Nystedt. En elevrepresentant för elevorganisationerna i Västsverige, Sanna Nordqvist deltog också i inspektionen. Besök i GHS genomfördes den 17-19 maj 2005.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Göteborgs Högre Samskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I GHS genomfördes formella intervjuer med skolledningen, representanter för styrelsen i Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola samt med lärare, skolsköterska, elever och föräldrar. Inspektörerna intervjuade också representanter för elevrådet på Stora och Lilla Sam.

Lektioner i flera ämnen och kurser besöktes såväl på Lilla Samskolan, dvs. från förskoleklass till och med grundskolans årskurs sex, som på Stora Samskola, dvs. grundskolans årskurser 7–9 och gymnasieskolans årskurser.

På GHS finns ett pedagogiskt råd bestående av skolledningen och åtta lärare, varav en är representant för Lärarnas Riksförbund, som inspektörerna intervjuade. Inspektörerna deltog också i ett personalmöte på Stora skolan den 18 maj.

Elevrepresentanten intervjuade några av ledamöterna i skolans elevråd på Stora skolan.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit uppgifter från kvalitetsarbetet med balanserade styrkort i Göteborgs Kommun 2004, den s.k. ”Balansen”, där Lilla och Stora skolan har deltagit.

Rektorn har sakgranskat denna rapport och tillförda synpunkter har i huvudsak beaktats.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Göteborgs Högre Samskola

Enligt informationsbroschyrerna för Lilla och Stora Sam, har skolan en monitionsspirerad inriktning vilket innebär att eleverna skall bli aktiva, självständiga och ansvarstagande. Allt sedan skolan startade 1901 har skolan haft ambitionen att flickor och pojkar skall gå i samma skola på samma villkor. I en folder om Samskolan framhålls skolans hörnstenar: Jämlikhet, åsiktsfrihet, religionsfrihet och demokratisk öppenhet. Av intervjuer med bl.a. representanter för skolans styrelse och föräldraförening framgår att de är måna om att dessa värden präglar och genomsyrar skolan. Föräldrarna ger exempel på att de själva är aktiva genom att de på föräldramöten försökt påverka attityderna i ett värdenormsprojekt som kallas "Orden och vi".

Ett av skolans pedagogiska mål är att "Varje elev skall kunna säga: Jag är trygg och vet mycket om mig själv!". Skolans strategier för att uppnå detta mål finns redovisat. Läraren skall spela en aktiv handledande roll och vara lyhörd för elevernas behov och intressen. Eleverna skall ges möjlighet att tränas i att se sina möjligheter och begränsningar genom återkommande samtal i klassen och i samlingar i aulan där frågor om respekt mot människor och miljö skall behandlas.

Av verksamhetsbesök och elevintervjuer som inspektörerna gör, framgår att eleverna visar hänsyn och lyssnar på varandra.

Lilla skolan

Vid rundvandring, lektionsbesök samt vid de samtal som förs med elever och personal framgår att eleverna omfattar demokratiska värderingar och att kränkningar och mobbning är sällsynta på skolan. Om någon skulle bli kränkt eller mobbad känner eleverna tillit till att de vuxna på skolan ingriper direkt.

Skolan präglas av en god stämning mellan eleverna och mellan elever och vuxna. Eleverna har representativt inflytande genom elevrådet, som de anser fungerar bra.

Stora skolan

Enligt uppgifter i Göteborgs kommuns kvalitetsprojekt med balanserade styrkort Balansen, som redovisas i skolans kvalitetsredovisning 2004, är eleverna nöjda med sin utbildning och de känner sig trygga.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna på Lilla Samskolan och Stora Samskolan har en god och trygg lärmiljö och att verksamheten svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Lilla skolan

Elevernas kunskapsutveckling diskuteras regelbundet i konferenser där klassföreståndare och biträdande rektor deltar. Lärarna är av den uppfattningen att eleverna inte känner till målen för utbildningen. Detta bekräftas vid elevintervjuerna med elevrepresentanter i årskurserna 1–5, som inte känner till vad de förväntas lära sig i skolan. Några elever i årskurs 6 uppger att de tagit del av de nationella kursplanerna i några ämnen.

Intervjuer med elever visar att de har en realistisk uppfattning om sitt lärande och om den egna förmågan.

Skolan använder inte Skolverkets diagnosmaterial. Specialpedagogen gör där-
emot vissa tester i årskurserna 2 och 4 avseende elevernas läsutveckling och
läsförståelse.

Skolan använder de nationella ämnesproven i årskurs 5. Av den statistik som skolan delgivit inspektörerna framgår att huvuddelen av eleverna når målen för årskurs 5.

Av den insända sammanställningen framgår att skolan bl.a. använder sig av begreppet ”underkänt”. Även om detta gäller interna anteckningar anser inspektörerna att ”underkänt” inte bör användas i grundskolan eftersom detta omdöme inte finns i grundskolan. Rektorn anger i sakgranskningen att Lilla skolan numer inte använder begreppet underkänt utan använder istället ”klarar ej delprovet”.

Stora skolan

Grundskolan

Enligt skolans kvalitetsredovisning för 2004 får eleverna arbeta självständigt, ta eget ansvar och individuellt eller tillsammans med andra organisera och planera sin tid under sina SA-pass dvs. självständigt arbete. Detta arbete präglas av en montessoriiinriktad pedagogik, dvs. utgår från elevernas frågor och intressen och genomförs under fyra lektioner i veckan om 60 minuter från årskurs sju. Enligt en elevenkät, som eleverna i årskurs 8 under läsåret 2003/04 fått svara på, anser de flesta elever att denna verksamhet är bra för att lära sig ta ansvar och för att få kunskaper och färdigheter. Enligt samma enkät anser de flesta elever att lärarnas förväntningar på dem främst är inriktade på att de skall läsa det som står i böckerna så att eleverna själva förstår och kan dra egna slutsatser.

Enligt SIRIS, Skolverkets Internetbaserade Resultat- kvalitets- och Informationssystem, har grundskolans elever mycket goda betygsresultat. Skolans genomsnittliga meritvärde¹ för årskurs 9 var 264 poäng 2004. Genomsnittligt värde för kommunala skolor i Göteborg var 206 poäng och för hela landet, samtliga huvudmän 206,9. Alla elever hade behörighet till gymnasieskolans nationella program².

Skolverket har tagit del av slutbetygen för 2003 och 2004 (SIRIS) och kan konstatera att över hälften av flickorna fått betyget MVG i engelska samt i hem- och konsumentkunskap. Samma år hade över hälften av pojkarna fått betyget MVG i idrott och hälsa.

I alla ämnen på skolan, utom idrott och hälsa, hade flickorna fått fler MVG än pojkarna. I några ämnen t.ex. i biologi, fysik, svenska och musik är skillnaderna mellan pojkar och flickor anmärkningsvärt stor.

Inspektörerna har tagit del av betygsstatistik avseende slutbetyg för 2005. Av den framgår att andelen satta MVG i engelska är 31 procent och i hem- och konsumentkunskap 39 procent. I betygsstatistiken för samhällsorienterande ämnen 2005 är andelen satta MVG 61 procent. I biologi är andelen MVG 58 procent. Inspektörerna konstaterar att andelen satta MVG är hög.

En jämförelse mellan resultaten på nationella proven i engelska, matematik och svenska 2005 och motsvarande slutbetyg har delgivits inspektörerna. Jämförelsen mellan nationella prov och slutbetyg visar på god överensstämmelse.

Gymnasieskolan

Samskolans profil i gymnasieskolan kännetecknas, enligt skolans senaste kvalitetsredovisning, av att eleverna har EA, dvs. eget arbete fyra timmar i veckan. Syftet med EA är att eleverna skall få större inflytande över sina studier. Eleverna tränas också i att ta större ansvar för sina studier och sin egen utveckling. Eleverna har tillgång till lärare/handledare under EA-passen. Enligt en elevenkät för årskurs 2 för gymnasieskolan läsåret 2003/04 ger eleverna omdömet "Varken bra eller dåligt" på frågan om EA är bra då det gäller att få "kunskaper och färdigheter" samt då det "gäller att samarbeta". Eleverna ger omdömet "Mycket bra" då EA används för att "lära sig själv att klara sig själv" samt "då det gäller att ta ansvar". Vid intervju med en elevgrupp uttryckte dock en elev att EA var "fyra timmars dagdriveri" och att den verksamheten främst var till för "de elever som sköter sig".

¹ Meritvärde räknas fram genom att bokstavs-betygen översätts så att MVG ger 20, VG 15 och G 10 meritpoäng. Därefter räknas de 16 bästa meritpoängen samman till det så kallade meritvärdet. En elev med minst 16 betyg kan alltså få högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan måste eleven ha genomfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och ha minst godkända betyg i ämnena svenska/svenska som andra språk, matematik och engelska.

Inspektörerna kan varken vid lektionsbesök eller i intervjuer med representanter för eleverna få någon bild av hur programmålen tydliggörs för eleverna i skolan. Dock säger både representanter för eleverna och representanter för lärare att programmålen är förklarade för eleverna då de skall välja projektarbete. Enligt en kommentar från rektorn pågår det ett ständigt utvecklingsarbete, gällande elevinflytande och elevmedverkan i det dagliga arbetet på skolan, under studiedagar och på skolans resurstid, "Samtiden" och klara förbättringar har konstaterats.

Inspektörerna kan vid lektionsbesöken inte heller uppfatta hur kursmålen förtydligas för eleverna. I samtal med representanter för eleverna framgår att frågor om betygskriterier och vad eleverna skall kunna och var poänggränserna går för de olika betygen upptar en hel del tid av lektionerna.

Eleverna uppger att de känner sig mycket stressade och att det finns de som har ätstörningar p.g.a. detta. Speciellt stor är stressen under april månad, säger eleverna, då många prov skall göras. Eleverna säger att stressen också kan bero på att ambitionsnivån är mycket hög på skolan. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att man är medveten om dessa problem. Rektorn hävdar dock att det finns en central bestämmelse på GHS att det inte får finnas mer än två redovisningar per vecka och klass.

Medelvärde för intagningspoäng till GHS Naturvetenskapliga program var 2005 283 poäng och till det Samhällsvetenskapliga programmet 252 poäng.

Den genomsnittliga betygspoängen³ för slutbetygen 2004 var 17,6 poäng. Betygspoängen för Göteborgs kommun var samma år 13,6 och för fristående skolor i Göteborg 16,2 samt hela landet 14,1. Betygspoängen är sålunda mycket över kommun- och riksnivåerna.

För elever på naturvetenskapsprogrammet (NV) var den genomsnittliga betygspoängen 18,2 (Göteborgs kommun 15,7 och hela landet 16,1) och för elever på samhällsvetenskapsprogrammet (SP) var den genomsnittliga poängen 17,2 (Göteborgs kommun 14,4 och för landet 14,6).

Enligt betygsstatistik från de två senaste läsåren har fler än hälften av alla satta betyg beteckningen MVG. I moderna språk, steg 1 till steg 5, har fler än hälften av eleverna i sitt slutbetyg från läsåret 2004/05 fått betyget MVG. I slutbetygen för 2004/2005 för ämnena filosofi A, fysik A och B, kemi B, matematik A, B, C, D och psykologi B har eleverna fått betygen G, VG och MVG och där den sistnämnda beteckningen understiger 50 procent. Skolan har ingen systematisk kvalitetssäkring avseende betygssättningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av det pedagogiska arbetet är mycket bra och att skolan har mycket goda kunskapsresultat. Skolan ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Eleverna når goda kunskaper relaterade till mål att uppnå.

³ Alla betygssatta kurser medräknade, där kursens poäng multipliceras med vikt för betyg (IG=0, G=10, VG=15, MVG=20) samt dividerats med poängsumman för respektive nationellt program.

I årskurserna 1–6 bör skolan på ett tydligare sätt precisera vilka kunskaps- och färdighetskvaliteter elever som ännu ej nått målen i årskurs 5 behöver utveckla. Det är inspektörernas bedömning att det inte räcker med att konstatera att eleven är svag i ett ämne. Eleverna på Lilla Samskolan bör göras mer delaktiga om målen i läroplan och kursplaner. Stora Samskolan, grundskolan, bör utreda varför skillnaderna mellan pojkars och flickors kunskapsresultat, grundade på betyg är så stora. Gymnasieskolan bör systematiskt kvalitetssäkra betyg och bedömning.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Lilla skolan

Eleverna har formellt inflytande på verksamheten genom skolans elevråd, som sammanträder varannan vecka. Från varje klass deltar en eller två elever. Eleverna utser både ordförande och sekreterare.

Det finns en skolgårdsgrupp, som består av skolans vaktmästare och tre elever. Gruppen tar upp problem och önskemål kring skolgården och skolans lokaler och löser uppkomna problem ganska omgående. Rektorn uppger att det finns klassråd på skolan. Vid de intervjuer som inspektörerna genomför med representanter för eleverna framkommer att de inte känner till om skolan har klassråd eller motsvarande.

Eftersom en montessoriiinspirerad pedagogik tillämpas i skolan har eleverna, enligt lärarna, inflytande över vad de skall arbeta med. Eleverna får själva välja arbetsformer under lärarens ledning.

Vid intervju med några elever från årskurserna 3 och 6 uppger dessa att det mest är lärarna som bestämmer på lektionerna. Det är nästan bara på SA, dvs. självständigt arbete som eleverna får vara med och bestämma.

Föräldrarna uttrycker att de är nöjda med kontakterna med skolan och med utvecklingssamtalen. Emellertid finns ett nystartat nätverk, som består av några föräldrar, som inte är riktigt nöjda med hur skolan ger stöd till de elever som är i behov av särskilt stöd.

På Lilla Samskolan finns en plan mot mobbning. Lärarna uppger att värdegrundsfrågorna alltid står i centrum. Enligt planen framgår att föräldrar snarast skall informeras om att barnet har blivit utsatt för kränkande behandling.

Rektorn anger i sakgranskningen att det i första stycket i Lilla Skolans mobbningsplan står följande: "Klassläraren skall vid uppenbara mobbningsfall informera föräldrarna och biträdande rektorn". Det är inspektörernas bedömning att mobbningsplanen är otydlig avseende när eller vid vilken tidpunkt föräldrarna skall informeras om barnet har blivit utsatt för kränkande behandling.

Skolverket vill uppmärksamma huvudmannen på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Stora skolan

I kvalitetsredovisningen tydliggörs Stora skolans vision för elevernas utveckling: "Jag vill och kan påverka min och andras situation". Målen för Stora Samskolans arbete att nå denna vision är bl.a. att ge eleverna en demokratisk samhällsyn och medinflytande samt att arbeta för jämställdhet mellan könen. Detta innebär, enligt kvalitetsredovisningen, att eleverna skall ha ett stort inflytande över lärandet, att eleverna skall tränas i att lyssna och ta hänsyn till olika åsikter och att eleverna skall tränas i samarbete med andra för att lösa uppkomna problem.

Som ett led i värdegrundsarbetet arbetar skolan för att alla elever skall vara delaktiga i att skapa trivsel genom att hålla snyggt och klotterfritt i skolans lokaler. Genom detta arbete skall eleverna, enligt senaste kvalitetsredovisning, visa respekt för varandra och vara aktsamma om skolans lokaler. Detta arbete kallas SAM-tjänst vars syfte är att eleverna skall inse värdet av en god yttre miljö. Genom SAM-tjänsten, dvs. det arbete som görs för att skapa delaktighet och ansvar för skolans miljö, skall eleverna bidra till att bevara skolan trivsam. Arbetet med SAM-tjänst organiseras så att en klass per vecka har extra ansvar för att eventuellt klotter tas bort på skåp och väggar. Enligt redovisad enkät anser elever i grundskolan, 82 procent, att det är viktigt att skolan är fri från klotter. Andelen med denna åsikt på gymnasieskolan är 77 procent.

Stora skolan arbetar aktivt med bl.a. elevrådsutbildningar med inriktning mot pedagogiska frågor i syfte att eleverna skall få ett reellt inflytande över skolarbetet. Inspektörerna har tagit del av en PM om elevrådsarbetet som har utarbetats av en skolledare. Av dokumentet framgår att elevrådet är delaktigt bl.a. vid lärartillsättningar. Det finns elevskyddsombud utsedda, ett för grundskolan och ett för gymnasieskolan.

Skolan har utarbetat trivselregler. Dessa har upprättats gemensamt av elever och personal. På skolan finns dessutom Samavtal, som är en modell för hur skolarbetet kan genomföras. Klassföreståndarna leder arbetet med Samavtalet och ser till att eleverna får möjlighet att diskutera innehåll och form. Detta avtal skall diskuteras och eventuellt revideras vid varje terminsstart. Inspektörerna har tagit del av några Samavtal, som är undertecknade av klassens elever.

Det finns en handlingsplan mot mobbning upprättad. I planen finns inga uppgifter om vilka åtgärder som skall vidtas då vuxna kränker elever eller vice versa. Skolans plan mot mobbning innefattar inte det vidare begreppet kränkande behandling utan endast ett perspektiv på kränkande behandling, mobbning.

Eleverna i årskurs 8 anser att de har stort inflytande på arbetet under den tid som är SA-tid. På frågan om eleverna får vara med och bestämma hur de skall arbeta på lektionerna anger merparten av de intervjuade eleverna att de får detta. Enligt Göteborgs kommuns kvalitetsarbete med balanserade styrkort, kallad Balansen, ger eleverna högt betyg åt ”Trygghet och trivsel” men märkbart lägre betyg på faktorn ”Att få vara med och bestämma”.

Av intervjuer med elevrepresentanter och med elevråd framgår, som tidigare nämnts, att flera elever känner sig stressade. Representanter för eleverna uppger i intervju att en trolig orsak till känslan av stress är skolans höga ambitionsnivå. Eleverna uppger även att lärarna bidrar till den höga ambitionsnivån och detta påverkar indirekt betygsstressen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att GHS bör tillföra planen mot kränkande behandling uppgifter om att föräldrar snarast skall få information om när ett barn utsätts för kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling bör omfatta alla former av kränkande behandling och inte bara mobbning. Planen behandlar inte vad som skall ske om vuxna kränker elever.

Eftersom eleverna uppger sig ha inflytande på arbetet då de har EA-tid och att redovisad enkät i Balansen visar att eleverna på Stora skolan inte upplever att de får vara med och bestämma bedömer inspektörerna att arbetet med ett ökat elevinflytandet på Stora skolan är väsentlig för att fördjupa delaktig och inflytande även vid andra undervisningstillfällen än vid den avsatta SA-tiden. Representanter för elever och för elevråd uppger att många elever upplever stress i skolmiljön och de tror att det hör samman med GHS höga ambitionsnivå. Gymnasieskolan bör beakta att eleverna känner stress för att nå goda resultat.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Lilla skolan

Det finns lokalt bearbetade kursplaner i ett flertal ämnen. Som tidigare nämnts i denna rapport känner eleverna inte till målen för undervisningen. Detta bekräftas av representanter för lärarna samt av elevrepresentanter i intervjuer med inspektörerna.

Undervisningen organiseras utifrån principen att den enskilda klassen skall ha så få lärare som möjligt. Detta kan innebära att undervisningen i några klasser leds av lärare utan relevant ämneskompetens, vilket får som följd att någon 1–7 lärare med lärarutbildning i svenska och samhällsorienterande ämnen undervisar i matematik och naturorienterande ämnen.

Lärarna uppger att man i förskoleklassen arbetar med Individuella utvecklingsplaner, IUP, utifrån lokalt bearbetade mål.

Det är den enskilde klassläraren som identifierar elever i behov av särskilt stöd. Specialpedagogen och klassläraren upprättar åtgärdsprogram. Av 295 elever har det för 15 elever upprättats åtgärdsprogram. Inspektörerna har tagit del av ett upprättat åtgärdsprogram och ett handlingsprogram för stöd till en elev.

All stödundervisning ges i huvudsak till den enskilde eleven eller till en mindre grupp hos specialpedagogen och ej i klassen.

Eftersom skolan, som tidigare nämnts, tillämpar ett montessoriiinriktad pedagogik arbetar eleverna individuellt större delen av skoldagen. Lärarledd undervisning äger främst rum i ämnet engelska och matematik.

Som tidigare nämnts är det mest på SA- tid (Självständigt arbete) som eleverna kan påverka vad och på vilket sätt de skall lära sig.

På Lilla Samskolan genomförs utvecklingssamtal med eleverna varje termin. Eleverna förbereder sig inför utvecklingssamtalen genom att fylla i ett formulär.

Inför övergång till årskurs sju anordnas överlämnandeskonferenser mellan skolan och mottagande lärare på Stora skolan. Dessa konferenser leds av specialpedagogen vid Lilla skolan.

Elevrepresentanterna uppger att de skulle vilja ha mer av praktisk arbetslivsorientering redan i årskurserna 5 och 6.

Stora skolan

Grundskolan, årskurserna 7–9

Av den lokala arbetsplanen framgår bl.a. att ämnen i SA dvs. självständigt arbete skall domineras av laborativa inslag. I SA skall lärarna ta fram arbetsuppgifter till eleverna med inslag av problemlösning. Organisationen av SA sker efter följande princip: Varje ämne lämnar 20 procent av sin tilldelade tid till SA, som är organiserat så att eleverna under skoldagarna, vid sidan av lärarledda lektioner, också har möjlighet att med en montessoriiinspirerad pedagogik arbeta självständigt med lärare som handledare. Genom skolans sätt att organisera SA skall eleverna ges möjlighet att träna sin förmåga att organisera arbetet, planera och ta initiativ. Det finns fyra SA-pass motsvarande ca 60 minuter per tillfälle varje arbetsvecka. Varje årskurs har SA-passen schemalagda vid samma tillfälle under veckorna.

I årskurs 7 får eleverna information om SA-passens idé och utformning bl.a. i studieteknik och om hur man redovisar m.m. I årskurserna 8 och 9 sker arbetet individuellt med ämnesuppgifter, vilka också kan vara integrerade. Redovisningar sker på s.k. SA-dagar. Planeringen av SA-lektionerna sker i ämnesgruppen i början av varje termin och fördjupas i klasserna tillsammans med elever-

na. Organiseringen har sin utgångspunkt i de olika klassernas planering och läraren har därigenom en överblick över vad SA-passen kommer att innehålla. Läraren har således överblick över vad eleverna skall lära under både lektioner och SA-pass. För klassföreståndarna har avsatts tid för handledning motsvarande en halvtimme för 15 elever och vecka.

Eleverna skall ges möjlighet att vid avslutningar, konserter, kulturdagar, musikaluppsättningar, utställningar och på "SA-dagen" (dag då självständigt arbete redovisas) visa upp sina arbeten.

Av den lokala arbetsplanen framgår också att skolan skall pröva olika strategier t.ex. med att ha långa arbetspass för att underlätta arbetet med problemlösningsuppgifter. Vidare betonas att skolan stödjer exkursioner, studiebesök och studieresor därför att eleverna på detta sätt får ta sig an verklighetsanknutna problemsituationer.

Skolan betonar vikten av kommunikationsfärdigheter i enlighet med skolans egen vision uttryckt på följande sätt: "Varje elev skall kunna säga: Jag förstår och kan göra mig förstådd". Inom ramen för elevens val finns i ämnena svenska och engelska fördjupningar avseende retorik och speech dvs. engelsk kommunikation.

Av de lektionsbesök som inspektörerna gör i 7–9 klasserna på Samskolan framgår att undervisningen präglas av ett demokratiskt förhållningssätt och pedagogisk mångsidighet. Inspektörerna noterar vid lektionsbesöken att eleverna i hög grad är aktiva, kreativa, involverade och samspelar med läraren för att nå målen. Under en lektion får inspektörerna ta del av hur läraren leder eleverna mot kursplanernas mål genom att på ett idogt sätt inkludera även de elever som inte säger så mycket.

Men inspektörerna besöker också några lektioner där endast en tredjedel av eleverna deltar i de samtal som initieras av läraren och där undervisningen inte utgår från elevernas erfarenhet. Efter den genomförda lektionen ställer några elever frågor till läraren om de behöver läsa på det som sagts under lektionen eller om det kommer frågor om detta på provet.

Elever i årskurserna 7–9 uppger att de får det stöd de behöver. Det finns två speciallärare till hands på skolan för att ge eleverna särskilt stöd bl.a. på SA-tid. Skolan ger också möjlighet till ytterligare stöd till enskilda elever genom att eleverna erbjuds extra lektioner.

Skolan har vidare en undervisningsgrupp för några elever med stora koncentrationssvårigheter. Eleverna är inskrivna i sina ordinarie klasser men erbjuds hjälp i denna grupp. Gruppens storlek varierar efter förutsättningar och behov. En elevassistent har som speciellt uppdrag att finnas som resurs för denna grupp.

Skolan har tre olika arbetsplaner för elevvård. En plan angående elever med studiesvårigheter, en annan för elever med sociala problem och en tredje avseende intagning av elever med fysiska funktionshinder t.ex. syn-, hörsel- och rörelsenedsättningar.

För elever i årskurserna 7–9 upprättas åtgärdsplaner motsvarande åtgärdsprogram för de elever som inte når målen i ett ämne. I åtgärdsplanen redovisas elevens starka sidor samt elevens svårigheter och problem. Åtgärdsplanen inne-

håller också uppgifter om mål och åtgärder för hur problemen skall lösas samt uppgifter om tidpunkt för utvärdering. Enligt inspektörerna bör dock analysen av åtgärderna utvecklas så att det tydligt framgår vad skolans insatser skall bestå i för att stödja eleven i det fortsatta arbetet.

För att stödja eleverna i deras arbete och studier har varje klass två handledare med ansvar för 15 elever vardera. På s.k. handledningstid skall elevernas övergripande studiesituation, behov av stöd och studieresultat diskuteras. Vidare skall varje elev föra loggbok i syfte att se hur man lyckats i sina målsättningar. Dessutom skall loggboken innehålla närvarokvittens för SA- tiden.

Av de uppföljningar som skolan gjort avseende handledning och loggbok anger eleverna i en enkät att de inte är särskilt positiva till idén med handledning och loggbok. I en uppföljning av mer kvalitativ karaktär, som inspektörerna tagit del av, säger eleverna dock att de uppskattar att det alltid finns någon handledare att tala med.

Skolans val, uttryckt som skolans profil i ämnena svenska, engelska och samhällskunskap finns i t.ex. retorik, datorkunskap och speech- engelsk kommunikation.

Utvecklingssamtal äger rum varje termin. I skolans arbetsplan finns utförlig information om avsikten för samtalen samt vad de varje termin bör innehålla. Varje termin skall eleven göra en självskattning av hur de uppfattar sina studier på skolan.

I skolans instruktioner till lärarna betonas vikten av att utvecklingssamtalen inte bara skall vara tillbakablickande utan framför allt framåtsyftande och att samtalen skall innehålla både information och dialog med elever och föräldrar. Skolan utvärderar årligen utvecklingssamtalens kvalitet genom enkäter till föräldrar och elever.

Inspektörerna påpekar att dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram.

Det finns lokala bearbetningar av kursplaner upprättade för alla ämnen i årskurserna 7–9. Det finns information om hur många timmar ämnet omfattar i varje årskurs samt hur många timmar som skall anslås till SA-arbetet. I arbetsplanen finns nedtecknat dels "huvudmoment", dels mål i de olika ämnena. Vidare finns uppgifter om metod och läromedel samt uppgifter om hur hemarbetet skall utformas. I en del ämnen saknas uppgifter om bedömningsgrunder för betygssättning medan det i andra ämnen finns exempel på detta. I ytterligare några ämnen finns de nationella målen nedtecknade men ej någon konkretisering av dessa mål. I ett annat ämne uttrycks bedömningsgrunderna för betygssättning enligt följande: "muntligt aktivt deltagande i lektionerna, intresse för ämnet, förmågan att formulera relevanta frågeställningar, att självständigt genomföra och ta ansvar för olika arbetsuppgifter och laborationer, samt skriftliga prov."

Studiedagar med inriktning mot betyg och bedömning har under de senaste åren initierats av skolans pedagogiska råd. Ur ett protokoll från ett av pedagogiska rådets möten kan utläsas vikten av att lärarna diskuterar med eleverna om vad dessa skall få ut av ett ämne och att eleverna får klarhet i vad som skall bedömas och hur detta skall göras. Inspektörerna har även tagit del av en uppföljningsrapport från en studiedag om bedömning och betygssättning. Av denna rapport framgår att lärarna i några ämnen har förtydligat kraven på kunskapskvaliteter i enlighet med nationella bestämmelser och att tidigare exempel på bedömningar av beteendeariktade karaktärer nu är exkluderade i bedömningsunderlagen.

Vid intervjuer med representanter för eleverna råder det viss tveksamhet om de har kännedom om målen för de olika ämnena. I några ämnen anger eleverna att de fått information om de nationella betygskriterierna men att de inte har fått diskutera innebörd och begriplighet av vilka mål som skall uppnås i de olika ämnena.

Gymnasieskolan

Till skolans lokala arbetsplan hör två bilagor dels en "EA-handbok", dels "Strategier och förslag, ett handlingsprogram för att reformera EA", en bilaga som bygger på idéer och synpunkter från EA-gruppens arbete. Följande mål finns för EA-arbetet: Att lära eleverna planera och ta ansvar för sitt arbete, att söka möta individuella behov och intressen, att öka valfriheten och träna självständigt arbete samt att skapa omväxling och öka möjligheten till inflytande. Av "EA-handboken" framgår hur eleverna skall bli delaktiga i EA-verksamheten genom att eleverna får vara delaktiga i hur varje kurs skall läggas upp utifrån kursmål och betygskriterier.

EA utgår från elevernas olika intressen. Av handboken framgår att EA-tid är en resurs för den enskilde eleven. Elevens totala arbetstid består av följande komponenter: Lektioner i ämnen, EA-tid, som är lärarledd, samt hemarbete. Således väljer eleven vad han eller hon vill arbeta med under EA-tid, "men bör i första hand arbeta med sådana uppgifter, där eleven har behov av lärares handledning, skolans utrustning eller kamraterna" (citrat ur EA-handboken).

Varje klass är tilldelad två lektioner för handledning i halvklass. Varje elev skall ha en studiejournal/loggbok, som skall innehålla redovisning av både närvaron vid EA-passen och reflektionsavsnitt, som utgör utgångspunkt för handledningssamtalen. Loggboken skall också utgöra en form av träning inför arbetet med projektarbetet. Vid intervjuer med elevrepresentanter framkommer att EA främst verkar vara till för de elever som sköter sig.

I en utvärdering som skolan genomfört om EA svarar mer än hälften av eleverna i årskurs 2 att EA-passen varken är bra eller dåliga då det gäller att få kunskaper och färdigheter eller när det gäller att lära sig samarbeta. Mer än 50 procent av eleverna svarar att de lärt sig klara sig själva och lärt sig ta ansvar på EA-passen. Vid de elevintervjuer som inspektörerna gör är eleverna tveksamma till hur värdefull handledning är och hur bra loggboken varit för att planera och följa upp studieresultat.

Vid ett lektionsbesök under EA-tid, som inspektörerna gör, är en grupp elever i en SP-klass mycket engagerade och visar stor lust att lära. Här är målstyrning-

en absolut och tydlig. I andra fall ser inspektörerna att elever mest är fokuserade på att få en signatur i loggboken för närvarokontrollens skull.

Elever som är i behov av stöd kan tillvarata gymnasieskolans speciallärraresurs som finns att tillgå bl.a. på EA- passen. Enligt uppgifter i senaste kvalitetsredovisningen täcker detta behovet av stöd i gymnasieskolan. Av intervjuer med några elever framgår att eleverna är mycket nöjda med den hjälp de får i skolan.

I den senaste kvalitetsredovisningen finns inga uppgifter om vilka mål som finns på skolan för elever i behov av stöd och inte heller framgår det vilka åtgärder som skolan vidtagit för att stödja elever som inte når målen. I kvalitetsredovisningen finns endast uppgifter om att en utvärdering av grundskolans specialundervisning har genomförts.

I skolans arbetsplan finns ett avsnitt om elevvård vid gymnasieskolan. Enligt planen skall elevvårdsarbetet vara "förebyggande och behandlande". Det framgår av en organisationsplan vad klassföreståndaren, elevvårdspersonal och speciallärare skall ha för uppgifter i det elevvårdande arbetet. Enligt denna plan skall specialläraren, den dag de vanliga lärarresurserna inte räcker till för att hjälpa en elev, tillsammans med klassföreståndare och skolledare upprätta ett åtgärdsprogram för eleven. Inspektörerna har tagit del av ett åtgärdsprogram för en elev vid gymnasieskolan. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammet saknar uppgifter med en djupare analys av vilka åtgärder som skolan skall vidta för att stödja eleven. I det redovisade åtgärdsprogrammet skall åtgärder främst vidtas av eleven själv.

Det genomförs utvecklingssamtal med gymnasieskolans elever tillsammans med vårdnadshavare på vårterminen i årskurs 1 och varje termin i årskurs 2. I årskurs 3 genomförs handledningssamtal med eleverna. Enligt arbetsplanen har klassföreståndarna ansvar för att utvecklingssamtal/handledningssamtal genomförs och att berörda lärare finns tillgängliga för att ge en samlad bild av elevens studiesituation. Vid intervjuer med elevrepresentanter uppger dessa att skolan hanterar mindre positiva uppgifter om eleverna på ett diskret sätt, något som uppskattas av eleverna.

Individuella studieplaner har upprättats för eleverna i gymnasieskolan. Klassföreståndarna har i dialog med eleverna följt upp att de individuella studieplanerna är uppdaterade och att genomförda kurser finns redovisade samt att betygresultat finns dokumenterade. Det framgår inte av de individuella studieplanerna som inspektörerna tagit del huruvida en elev läser utökat program.

Av skolans programplan framgår att alla elever skall läsa "SAM-paket", dvs. datorkunskap alternativt organisation och ledarskap (inriktning ekonomi) 50 poäng, idrott och hälsa B 50 poäng och retorik, egen (lokal) kurs, 25 poäng. Detta innebär att eleven måste läsa mer än stipulerade 2 500 poäng.

Om en elev på naturvetenskapsprogrammet läser inriktning mot miljövetenskap och t.ex. väljer kursen fysik B som valbar kurs får eleven läsa utökad studiekurs eftersom poängantalet då blir större än 2 500 poäng.

En elev på det samhällsvetenskapsprogrammet, som väljer inriktning språk och som valbar kurs väljer historia B, måste också läsa mer än 2 500 poäng.

Eleverna har enligt 9 kap 8 § skollagen rätten att följa ett fullständigt gymnasieprogram om 2 500 poäng och inte 2 550 poäng. Vill eleven läsa ytterligare kurser skall detta ske inom ramen för utökat program.

Det finns lokala bearbetningar av kursplanerna på gymnasieskolan. Planerna innehåller information om målen för kursen, huvudmoment, i förekommande fall exempel på metoder och på läromedel samt upplysningar om hur bedömningen skall ske. I några bearbetningar av kursplanerna finns de nationella målen angivna samt de nationella betygskriterierna. Bedömningsgrunderna i några kursplaner har fokus på hur aktiv eleven är under lektionerna, t.ex. muntliga prestationer, i redovisningar, diskussioner och debatter. I några planer finns bedömningsgrunderna redovisade på ett mycket kortfattat sätt t.ex. ”Uppvisande av färdigheter samt praktiska och teoretiska kunskaper”.

Eleverna har tillgång till ett tjugotal kurser inom det individuella valet.

På skolan finns ett antal egna (lokala) kurser. För kurserna finns mål och betygs-kriterier fastställda. Styrelsen fattar inte beslut om egna, (lokala) kurser. För den egna (lokala) kursen ”På strövtåg i Berlin”, 50 poäng, finns både betygs-kriterier för språklig del och betygs-kriterier för samhällskunskap angivna. Det är inspektörerna bedömning att denna lokala kurs ger kunskaper motsvarande de som tillgodoses i redan befintliga nationella kurser.

För den lokala kursen ”Golf”, 50 poäng finns under rubriken betygs-kriterier generella anvisningar om vad som skall ligga till grund för betygssättningen. Här anges t.ex. närvaro vid kursens praktiska moment, aktivitet och intresse, attityd och uppträdande. Det finns också specifika betygs-kriterier angivna för respektive betyg. Det är inspektörernas bedömning att denna egna kurs ger kunskaper som tillgodoses av den nationella kursen specialidrott A.

Skolan har tydliga anvisningar för betygssättning och slutbetyg samt att betygs-kataloger upprättas på ett korrekt sätt. Likaså finns en tydlig PM för provningar.

Av en upprättad PM angående betygssättning framgår att betyg skall sättas efter avslutad kurs. Vidare framgår av denna PM att det inte finns några angivna procenttal för elevernas närvaro vid lektioner som underlag för betygssättning samt att ”fortfarande gäller att betyg sätts på kunskaper och inte på närvaro” (citat PM betygssättning). Under punkten Betygsdiskussioner anges att det varje termin skall anslås tid för sådana diskussioner i ämnesgruppen och i klasslagen. Syftet med diskussionerna är ”bl.a. att med hjälp av elevlösningar söka konkretisera betygs-kriteriernas generella kvalitetsbeskrivningar” (citat PM betygssättning). Av intervjuer som inspektörerna har med representanter för lärarna på GHS nämner lärarna inget om kontakter med andra skolor i frågor om betygssättning.

Det finns tydligt utarbetade anvisningar för hur arbetet med elevernas projekt-arbeten skall utformas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det pedagogiska arbetet i huvudsak sker i enlighet med författningarna. Stödundervisning vid Lilla skolan ges i huvudsak utanför den ordinarie klassen. På Lilla skolan bör eleverna få vara delaktiga i bearbetningen av de mål som finns i läroplan och kursplaner.

Åtgärdsprogrammen bör innehålla uppgifter om vilka särskilda stödåtgärder skolan skall vidta för att eleven skall uppnå målen.

Några av skolans egna (lokala) kurser uppfyller inte kraven enligt författningen. Bedömning av elevernas betygsresultat t.ex. avseende kursen Golf är inte i överensstämmelse med författningens krav.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Göteborgs Högre Samskola

För GHS finns en styrelse utsedd av ägaren stiftelsen Göteborgs Högre Samskolan. Styrelsen, som består av sju ledamöter, har möten fem gånger om året. Rektorn för GHS och biträdande rektor för Lilla skolan samt två lärarrepresentanter ingår i styrelsen. En ledamot av styrelsen är utsedd av föräldraföreningen och en av personalen.

Inspektörerna har tagit del av stiftelsens verksamhetsberättelse för 2004. Stiftelsens ändamål är ”att utan vinstsyfte för viss person, företag eller organisation bedriva skolverksamhet i Göteborg” samt ”att skolverksamheten skall utgöra ett komplement till den allmänna skolan.”

Verksamhetsberättelsen för 2004 upptar bl.a. elevprognoser samt uppgifter om att skolan haft dialog med Göteborgs kommun avseende elevbidragens storlek för elever på gymnasieskolan. Stiftelsens resultat- och balansräkning för 2004 redovisas i verksamhetsberättelsen.

Vid intervju med representanter för styrelsen betonar dessa att styrelsens roll är att övervaka skolan och att man lägger stort ansvar för skolans utveckling på skolledningen. Styrelsen arbetar på ett aktivt sätt för att skolan skall utveckla ett utvärderingssystem. Ur ett protokoll från det Pedagogiska rådet från den 16 mars 2005 kan följande citeras: ”Det finns ett uttalat krav från skolans styrelse att verksamheten skall utvärderas som ett medel att utveckla skolan”.

Det finns en föräldraförening på Lilla skolan och en på Stora skolan.

Arbetsfördelningen för styrelse och skolledning dvs. mellan rektor och biträdande rektorerna är redovisade på ett tydligt sätt.

Styrelsen äger kännedom om två till Skolverket inlämnade anmälningsärenden som har varit riktade mot skolan. Med anledning av dessa anmälningar intervjuar inspektörerna representanterna för styrelsen, som betonar att man har fullt förtroende för rektorns och de biträdande rektorernas sätt att hantera elevers

rättssäkerhetsfrågor. För ledningen av verksamheten vid Göteborgs Högre Samskola dvs. både Lilla skolan och Stora skolan finns en rektor.

Lilla skolan

På Lilla skolan finns en biträdande rektor, som fullgör rektors uppdrag i enlighet med läroplanens mål och riktlinjer. I intervju med den biträdande rektorn på Lilla skolan meddelar denne att ”rektorn har delegerat totalansvaret för Lilla Samskolan till biträdande rektorn”.

Den biträdande rektorn har ansvar för skolbarnsomsorg, förskola, förskoleklass och årskurserna 1–6. När inspektörerna frågar elever på Lilla skolan om de vet vem som är rektor på Lilla Samskolan svarar de att det är den biträdande rektorn som är det. Eleverna känner inte till vem rektorn för Göteborgs Högre Samskola är. Däremot vet personalen vem som är rektor. Inspektörerna bedömer att rektorn inte är förtrogen med det dagliga arbetet på Lilla Samskolan. Inspektörerna bedömer också att Lilla Samskolan fungerar som en egen skol-enhet och borde därför ha ett eget godkännande som fristående skola och därför en rektor i enlighet med författningarnas krav. Rektorn anger i sin sakgranskning att Lilla Samskolan inte är en egen skola utan är en del av Göteborgs Högre Samskola och att GHS enligt stadgarna inte kan ha mer än en rektor. Enligt förordningen om fristående skolor skall det finnas en rektor för ledningen av utbildningen och inte en biträdande rektor. Det är inspektörernas bedömning att det inte skall råda någon tveksamhet för elever och föräldrar om vem som är rektor på skolan.

På Lilla Samskolan finns en pedagog utsedd med särskilt att ansvar för den pedagogiska utvecklingen av förskole- och fritidshemsverksamheten. Fyra lärare har tilldelats funktionen att vara samordnare för respektive arbetslag. Samordnarna utgör skolans pedagogiska råd.

Kvalitetsredovisningen omfattar inte Lilla skolan. Inspektörerna bedömer att skolan skall upprätta en kvalitetsredovisning, som omfattar hela Göteborgs Högre Samskolas verksamhet, för att vara i enlighet med författningarna. Däremot anger personal och bitr. rektorn att det förekommer en del andra utvärderingar på skolan.

Stora skolan

Vid sidan av rektorn för Stora skolan finns det fyra biträdande rektor. Två av de biträdande rektorerna har arbetsuppgifter för grundskolans 7–9 årskurser medan de andra två fullgör uppgifter för gymnasieskolan. Det finns en uppgjord arbetsfördelning för rektorn och de fyra biträdande rektorerna på Stora skolan.

Eleverna på Stora skolan vet vem som är rektor på skolan. Det framgår av intervjuer med både elever och lärare att rektorn och de biträdande rektorerna är väl förtrogna med verksamheten på Stora skolan.

På Stora skolan finns, som tidigare nämnts ett pedagogiskt råd, som är valda för tre år. De representerar olika sektorer av verksamheten på skolan. Ledamöterna uppfattar sig själva som ”en mellancheftsgrupp” med främsta uppgift att vara ett stöd för skolledningen i pedagogiska frågor med fokus på skolutveckling. Det pedagogiska rådet biträder skolledningen med idéer och program för studiedagar. Vidare medverkar pedagogiska rådet med att stödja skolledningen i arbetet

med kvalitetsfrågor. Det pedagogiska rådet har, enligt kvalitetsredovisningen 2004, medverkat till att utpröva en enkät om hur eleverna uppfattar kärnverksamheten, dvs. klassrumsarbetet, med betoning på hur lärarna tillvaratar elevernas synpunkter genom utvärdering. Erfarenheterna från försöksverksamheten kommer att ligga till grund för vidare åtgärder läsåret 2005/06. Det är inspektörernas bedömning att den pedagogiska ledningen utövas av rektorn och de biträdande rektorerna.

Det finns en kvalitetsredovisning upprättad för Stora skolan. Kvalitetsredovisningen innehåller tydliga mål för verksamheten samt vilka åtgärder som skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Det är inspektörernas bedömning att kvalitetsredovisningen är upprättad i enlighet med författningarnas krav.

Sammanfattningsvis har Stora skolan upprättat en kvalitetsredovisning i enlighet med författningarna. Däremot omfattar kvalitetsredovisningen inte verksamheten vid Lilla skolan. Vid GHS finns en rektor. Rektorerna är förtrogen med verksamheten vid Stora skolan.

En biträdande rektor leder verksamheten vid Lilla skolan. Denne är väl förtrogen med verksamheten. Enligt förordningen om fristående skolor skall det för ledningen av utbildningen finnas en rektor.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Lilla skolan

Skolans timplan överensstämmer i huvudsak med den nationella timplanen. Eleverna i årskurs 6 på Lilla skolan har tillgång till ett modernt språk i elevens språkval. Det moderna språket läses på Stora skolan där också undervisning i naturorienterande ämnen äger rum. Ämnet hem- och konsumentkunskap läses inte förrän i årskurs sju. Rektorerna anger i sin sakgranskning att eleverna läser hem- och konsumentkunskap tillsammans med ansvarig klasslärare i årskurs 5. Denna undervisning sker i ordinarie klassrum samt i ett något mindre kök på Lilla skolan. Eleverna har, enligt rektorernas bedömning, möjlighet att uppnå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5.

Av författningarna framgår att utbildningen skall vara avgiftsfri för eleverna. Detta innebär att eleverna skall ha tillgång till läromedel och annat materiel som en tidsenlig utbildning förutsätter. Endast enstaka inslag som medför obetydliga kostnader medges enligt författningarna. Vid inspektionen framkommer att det i utbildningen på Lilla skolan förekommer att eleverna betalar för kostnader i samband med studieresor. På skolan görs en resa till Bergen för lärarpersonalen och 6–8 elever får följa med och dessa elever betalar en summa motsvarande 1 500 kronor. Föräldrarna uppger i intervju att utgifterna är acceptabla.

Stora skolan

Vid Stora skolan har eleverna på det Naturvetenskapliga programmet utgifter för kostnader för inköp av grafräknare. Eleverna vid Stora skolan har även kostnader för utgifter vid friluftsdagar samt kostnader för resor. Eleverna uppger att de betalar 800–900 kronor per miniräknare på NV och elever på SP betalar mellan 500–600 kronor. Skolan har efter Skolverkets inspektionsbesök beslutat att köpa in grafiräknare till alla elever på skolan.

Det framgår av skolans lokala arbetsplan att skolan stödjer studiebesök, exkursioner och studieresor ”eftersom denna typ av studier ger eleverna möjlighet att ställas inför och ge sig i kast med verklighetsanknutna problemsituationer”.

Vid intervjuer med föräldrarna uppger de att eleverna får vara med och betala 1 200 kronor till en Ölandsresa, 600 kronor till en s.k. Krokholmresa och en studieresa till Varbergs fästning.

Intagning, Lilla skolan

Enligt den biträdande rektorn på Lilla skolan står skolan öppen för alla. Skolan begär in vissa uppgifter tillsammans med ansökan för att vara beredd på eventuella stödbehov hos eleven. I vissa fall får skolan extra bidrag från kommunen till elever i behov av särskilt stöd.

Elever från förskolan äger företräde till förskoleklassen. Vid intagning till förskoleklass och årskurs 1 använder skolan lottning då fler sökanden än platser finns. Rektorn och den biträdande rektorn anger att man till sin hjälp i lottningsförfarandet använder sig av en ”slumpgenerator” i ett dataprogram (excell) i syfte att lottningen skall bli så rättvis som möjligt.

Föräldrarna uppger i intervju att de inte vet hur lottningen går till. Det framgår inte av ansökningsblanketterna att lottning skall äga rum om det finns fler sökande än lediga platser. Det framgår inte heller hur lottningen skall genomföras.

Styrelsen har fullt förtroende för att rektorn och biträdande rektorn fullgör intagningen till skolan på ett rättssäkert sätt.

Eftersom det finns ett anmälningsärende till Skolverket där anmälaren anför att vissa sökande missgynnas vid lottningen samt att föräldrantervjuerna, som inspektörerna genomförde på Lilla Samskolan, visar att det förekommer diskussioner kring frågor om lottning till platserna på skolan, vill inspektörerna påpeka vikten av skolan finner former som är kända, tydliga och offentliga och att lottningen sker på ett rättssäkert sätt.

Intagning, Stora skolan, årskurserna 7–9

Elever från Lilla skolan ges förtur till årskurs sju. Syskon till elever vid Stora skolan tas dessutom in i mån av plats. Resterande platser lottas ut till sökande. Rektorn och den biträdande rektorn för årskurserna 7–9 genomför lottningen.

Elever som ansöker om plats i någon av årskurserna 7, 8 eller 9 skall fylla i en blankett, som skall sändas till expeditionen vid Göteborgs Högre Samskola före 1 maj det år man söker plats. I blanketten efterfrågas bl.a. uppgifter om skola, vem som varit elevens lärare samt uppgifter om eleven har syskon på Samskolan. Eleven uppmanas att ge information om eleven har allergi, synnedsättningar, hörselnedsättningar eller rörelsehinder.

Intagning, gymnasieskolan

Intagning till gymnasieskolan sker genom Göteborgsregionens intagningsnämnd. Elever som söker plats i årskurs 2 och 3 på Stora skolan skall lämna in ansökan före 1 maj. Eleven skall komplettera ansökan med ett samlat betygsdokument från vårterminen. Rektorn tar beslut om en elev skall få börja i årskurs 2 eller 3.

Information på Göteborgs Högre Samskola

På GHS finns tillgång till information om verksamheten på både Lilla skolan och Stora skolan. Genom skolans egen webbsida kan intresserade klicka sig fram till verksamheterna vid Lilla skolan dvs. förskola till årskurs sex och Stora skolan med grundskolans 7–9 årskurser samt gymnasieskolan. På webbsidorna ges information om hur man söker till skolan och om vilka olika val eleverna har tillgång till. Skolan har också färdigställt två broschyrer om verksamheterna på Stora Samskolans grundskola och om gymnasieskolans program: naturvetenskaps- och samhällvetenskapsprogrammen. Det framgår av informationen vilka inriktningar som finns på dessa båda program. Båda broschyrerna innehåller uppgifter om skolans mål samt hur skolan arbetar för att uppnå dessa mål.

Eleverna har varje vecka tillgång till aktuell information om vad som händer på skolan. Genom ”Gula Bladet”, ett veckomeddelande som ges ut till anställda på Stora skolan, ger klassföreståndarna adekvat information till eleverna under klassens tid.

Stora skolan har tillgång till studie och yrkesvägledare.

GHS tillhandahåller talpedagog.

Det finns hiss på Lilla skolan.

Elever på Stora skolan med rörelseproblem, har kunna delta i utbildningen genom att lärosalarna har omdisponerats.

Göteborgs Högre Samskola har publicerat en jubileumsbok och en Ordbok där elever och föräldrar kan ta del av skolans historia och få inblick i skolans visioner.

Sammanfattningsvis är tillgången på utbildning liksom övergripande information av god kvalitet. Vissa elever på Lilla skolan har kostnader för studieresor. Eleverna på gymnasieskolan har kostnader i samband studieresor. Det är inspektörernas bedömning att undervisningen inte är avgiftsfri för vare sig grundskolans eller gymnasieskolans elever.

Inspektörerna påpekar vikten av att skolan genomför intagningen på ett rättssäkert sätt.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Lilla Samskolan

Lilla Samskolan har en lärartäthet på 7,8 lärare per 100 elever. Samtliga lärare har, med något enstaka undantag, lärarexamen. Några 1–7 lärare saknar ämnesbehörighet i ämnen som de undervisar i. Eleverna är mycket nöjda med sina lärare. Skolan har en utbildad specialpedagog. Skolan har också två elevstödjare med tjänster motsvarande 0,75.

Pedagogiska rådet bereder och föreslår kompetensutvecklingsinsatser. Utgångspunkt är alltid skolans och lärarnas behov.

Skolan anordnar också kompetensutveckling på studiedagar och i samband med veckoslut. Lärarna uppger i intervjuer att de är mycket nöjda med den kompetensutveckling som erbjuds.

Skolan är utrustad med datorer och övriga läromedel. Musiksalen är, enligt inspektörernas bedömning, mycket välutrustad. Skolan saknar bibliotek men eleverna har tillgång till olika böcker i olika ämnen i undervisningslokalerna. Böckerna är alltid lättillgängliga för eleverna.

Skolan saknar lokaler för ämnet teknik och till vissa delar även för ämnet hem- och konsumentkunskap.

Skolan har ett eget tillagningskök där både skollunch och mellanmål tillagas.

Stora Samskolan

Grundskolan årskurserna 7–9

Antal lärare med pedagogisk utbildning är 5,6 lärare per 100 elever läsåret 2004/05. Denna siffra kan jämföras med 6,6 lärare per 100 elever i kommunen. Lärarna undervisar i de ämnen de har utbildning för.

Stora skolan har tre speciallärare/specialpedagoger och två elevassistenter.

Skolan har undervisningslokaler, datorer och övriga läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning.

Skolan har för ämnet idrott och hälsa en undervisningslokal i huvudbyggnaden och en som ligger i anslutning till skolans huvudbyggnad.

Gymnasieskolan

Lärartätheten i gymnasieskolan var 2004/05 5,4 lärare per 100 elever på NV och SP. Siffran avser antal lärare med pedagogisk utbildning. Siffran kan jämfö-

ras med 5,4 lärare per 100 elever i kommunen. Lärarna undervisar i ämnen de i huvudsak har utbildning för.

Lärarna anser att de har möjlighet till kompetensutveckling. Det finns bl.a. anslag tilldelade i olika ämnesgrupper, som har ansvar för dessa resurser. Lärarna har 13 dagar anslagna till kompetensutveckling. För sex av dessa dagar svarar skolledningen för innehållet. Varje lärare har tillgång till 4 000 kronor per person och år till ytterligare fortbildning. Beloppet kan sparas upp till tre år.

Det saknas tydlig koppling avseende kompetensutveckling för gymnasieskolans lärare och den upprättade kvalitetsredovisningen.

Eleverna har tillgång till ett mycket bra skolbibliotek och till bibliotekarie som är eleverna mycket behjälplig.

Rektorn anger i sakgranskningen att antalet heltidstjänster avseende tjänster på Stora skolan dvs. grundskolans årskurser 7–9 och gymnasieskolan är 7,72 per 100 elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det vid skolan finns genomgående goda förutsättningar för att eleverna skall kunna nå målen. Det är inspektörernas bedömning att skolan bör eftersträva att anställa lärare vid Lilla skolan som har ämnesbehörighet för den undervisning de i huvudsak skall fullgöra.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Göteborgs Högre Samskola, med undantag av nedanstående bristområden, sker i överensstämmelse med författningarna.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden i grundskolan:

- Eleverna på Lilla Samskolan bör göras mer delaktiga i bearbetningen av målen i läroplan och kursplaner.
- Skolan bör utveckla åtgärdsprogrammen så att det tydligt framgår skolans insatser för elever i behov av särskilt stöd.
- Lilla Samskolan bör upprätta en plan mot kränkande behandling och inte endast mot mobbning och föräldrarna har rätt till information om barnen har utsatts för kränkande behandling i ett tidigt skede.
- Stora Samskolan bör utveckla arbetet för att förbättra elevernas möjlighet till större inflytande i undervisningen och finna former för att minska elevernas stress i skolmiljön.
- Stora Samskolan, årskurserna 8–9, bör analysera varför skillnaden mellan pojkars och flickors kunskapsresultat i form av betyg är stor.

Förbättringsinsatser inom gymnasieskolan:

- Gymnasieskolan bör systematiskt kvalitetssäkra betyg och bedömning.

- Gymnasieskolan bör utveckla elevernas möjligheter till större inflytande i undervisningen och finna former för att eleverna inte skall känna stress i skolmiljön.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Särskilt stöd till elever i de tidiga årskurserna i grundskolan utformas så att det i huvudsak ges utanför den ordinarie klassen under längre tid. Sådant stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör.(9 kap. 2 § skollagen).
- För ledningen av utbildningen i Lilla Samskolan, skall finnas en rektor. I dag fullgör en biträdande rektor denna funktion (1a kap. 4 § förordningen om fristående skolor).
- Eleverna har kostnader för studieresor (9 kap. 7 § och 10 § skollagen).
- Skriftlig kvalitetsredovisning omfattar inte Lilla Samskolan (5 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Egna (lokala) kurser upprättas inte i enlighet med bestämmelserna (9 kap. 8 § punkt 1 skollagen och 2 kap. 9 § förordningen om fristående skolor).

Datum	Ort
2006-06-15	Göteborg

Leif Aljered
Gerhard Eriksson
Tomas Nilsson
Patrik Nystedt